

Sygn. akt I CNP 22/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie skargi M. J. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 lutego 2009 r., wydanego w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko K.-P. S.A. w S., obecnie K. S.A. w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 stycznia 2012 r.,

- 1) stwierdza, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 19 lutego 2009 r., jest niezgodny z prawem,**
- 2) zasądza od K. S.A. w S. na rzecz M. J. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 4 listopada 2008 r. wydanym w postępowaniu gospodarczym oddalił sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty z 18 czerwca 2008 r., zasądającego od pozwanej na rzecz powoda kwotę 65 111,51 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem skapitalizowanych odsetek za nieterminową zapłatę ceny zastrzeżonej w umowie sprzedaży zawartej w ramach działalności przedsiębiorstwa powoda. Według Sądu Rejonowego, podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia okazał się bezzasadny, ponieważ roszczenia o odsetki za opóźnienie w zapłacie świadczenia pieniężnego przedawniają się z upływem terminu trzyletniego, a pozew w sprawie został wniesiony przed upływem tego terminu. Między stronami jest bezsporne, że zapłata przez pozwaną ceny za kupioną od powoda mieszankę warzywną powinna nastąpić w dniach od 22 maja do 5 września 2005 r., a została dokonana później. Pozew o zapłatę przez pozwaną odsetek za opóźnienie w zapłacie ceny został wniesiony w dniu 21 maja 2008 r. Sąd Rejonowy zajęte w sprawie stanowisko w odniesieniu do przedawnienia roszczeń o odsetki za opóźnienie w zapłacie świadczenia pieniężnego oparł na uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04 (OSP 2006, z.1, poz. 1).

Sąd Okręgowy po rozpoznaniu apelacji pozwanej wyrokiem z dnia 19 lutego 2009 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego i oddalił powództwo. Zdaniem Sądu Okręgowego, analiza w świetle art. 117 § 2, art. 118 i 554 k.c. materiału zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, że dochodzone przez powoda roszczenie uległo przedawnieniu, dlatego podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia okazał się skuteczny. Sąd Okręgowy zaznaczył, że zagadnienie chwili, w której następuje „przedawnienie odsetek z tytułu umowy sprzedaży”, jest przedmiotem sporów w doktrynie” i różnych stanowisk w judykaturze. W myśl jednego w nich, wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, przewidziany w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe ma zastosowanie do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego,

rozstrzygnięcie wspomnianych kontrowersji nie jest możliwe bez określenia relacji zachodzącej między odsetkami a świadczeniem głównym i bez rozstrzygnięcia, czy art. 554 k.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 118 k.c.

Według Sądu Okręgowego, odsetki pozostają względem świadczenia głównego w stosunku daleko posuniętej akcesoryjności. Między nimi a świadczeniem głównym, od którego się należą, istnieje ścisły związek. Na ten ścisły związek wskazują uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 20/91 (OSNC 1991, nr 10-12, poz. 120), z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94 („Monitor Prawniczy” 1995, nr 3, s. 83) i z dnia 10 listopada 1995 r., III CZP 156/95 (OSNC 1996, nr 3, poz.31) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 1995 r., I CRN 175/95 (24924).

Artykuł 554 k.c. jest zaś przepisem szczególnym względem art. 118 k.c. Bezpośrednim, opartym na art. 481 § 1 w związku z art. 56 k.c. skutkiem zawarcia umowy sprzedaży w przypadku uchybienia terminowi zapłaty ceny jest powstanie wchodzącego w zakres hipotezy art. 554 k.c. roszczenia o odsetki za opóźnienie.

Sąd Okręgowy ponadto odwołał się do argumentu celowościowego: irracjonalności poddania roszczenia o odsetki za opóźnienie dłuższemu terminowi przedawnienia (trzyletniemu, przewidzianemu w art. 118 k.c.) niż termin przedawnienia roszczenia głównego o zapłatę ceny (dwuletni, przewidziany w art. 554 k.c.).

Wbrew stanowisku wyrażonemu w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, Sąd Okręgowy za pozbawione doniosłości z punktu widzenia przedawnienia roszczenia o odsetki za opóźnienie uznał też to, czy przed upływem przedawnienia roszczenia o świadczenie główne doszło do spełnienia tego świadczenia.

Wnosząc o stwierdzenie na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 lutego 2009 r., wydanego w sprawie gospodarczej, powód w skardze, złożonej z zachowaniem terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c., zarzucił temu wyrokowi niezgodność z art. 118 w związku z art. 554 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po nowelizacji Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 28 lipca 1990 r. (Dz. U. 55.321 ze zm.), którą m. in. – reformując instytucję przedawnienia – nadano nowe, następujące brzmienie art. 118 k.c.: „Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata”, wyłoniła się w orzecznictwie poważana rozbieżność poglądów co do terminu przedawnienia roszczeń o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego (art. 481 § 1 k.c.): czy roszczenia te przedawniają się w trzyletnim terminie przewidzianym w art. 118 k.c. w odniesieniu do roszczeń o świadczenia okresowe, czy też w takim samym terminie jak termin przedawnienia roszczenia głównego, w szczególności: czy terminem przedawnienia roszczeń o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny z tytułu sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy jest wspomniany trzyletni termin przedawnienia przewidziany w art. 118 k.c., czy też dwuletni termin przedawnienia przewidziany w art. 554 k.c. w odniesieniu do roszczeń z tytułu sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy.

Przeważał pogląd, że roszczenia o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego są roszczeniami o świadczenia okresowe i przedawniają się w przewidzianym w art. 118 k.c. w odniesieniu do roszczeń o świadczenia okresowe terminie trzyletnim niezależnie od charakteru roszczenia głównego (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 20/91 i z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CKN 369/00, LEX nr 52358, z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 548/00, OSNC 2003, nr 5, poz. 60 i z dnia 23 listopada 2004 r., II CK 175/04, „Monitor Prawniczy” 2004, nr 24, s. 1112). Pogląd ten uzasadniano cechami roszczeń o odsetki za opóźnienie w zapłacie świadczenia pieniężnego, pozwalającymi – zdaniem zwolenników tego poglądu – uznać je za roszczenia o świadczenia okresowe.

Wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 37/03 (OSNC 2004, nr 5, poz. 70) konkurencyjne stanowisko, według którego roszczenia o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej ze sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniają się

w takim samym terminie jak termin przedawnienia roszczenia o zapłatę ceny, uzasadniano natomiast odwołaniem się do: akcesoryjności roszczenia o odsetki za opóźnienie wobec roszczenia o zapłatę sumy, od której odsetki się należą, tożsamości stosunku, z którego wynika roszczenie główne i roszczenie o odsetki, pozwalającej na zastosowanie do tego stosunku art. 56, a w związku z nim art. 554 k.c., szczególnego charakteru przepisu art. 554 w stosunku do przepisu art. 118 k.c. oraz nieracjonalności stanu, w którym roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej ze sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniałoby się w dłuższym terminie niż roszczenie o zapłatę samej ceny.

Sąd Najwyższy, wypełniając swe funkcje w zakresie pieczy nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa (zob. w szczególności art. 1, 59 i 68 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U.240.2052 ze zm.), w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, rozstrzygającej zagadnienie prawne: czy roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa (art. 554 k.c.) przedawnia się w takim terminie jak świadczenie główne, przyjął, że: ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c.; roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. Ponadto w uzasadnieniu uchwały wskazał na dwa wyjątki od reguły, że roszczenia o odsetki za opóźnienie przedawniają się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. Jeden występujący w przypadkach, w których roszczenie o świadczenie główne wygasło przed upływem terminu przedawnienia, np. na skutek wykonania, a drugi – w przypadkach, w których przed przedawnieniem się roszczenia głównego doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia o odsetki. Podsumowując, Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów, rozstrzygając wskazane zagadnienie prawne przyjął, że roszczenia o odsetki za opóźnienie przedawniają się w terminie trzyletnim ustanowionym w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu

w terminie określonym w art. 554 k.c.; jednakże roszczenie o odsetki za opóźnienie nie może się przedawnić później niż roszczenie główne – chyba że przed upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego nastąpiło przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczenia o odsetki za opóźnienie lub wygaśnięcie roszczenia głównego. Stanowisko to znalazło wyraz także w wielu późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. orzeczenia z dnia: 28 stycznia 2005 r., V CK 380/04, LEX nr 359435; 24 lutego 2005 r., III CK 233/04, LEX nr 603773; 21 kwietnia 2005 r., III CK 307/04, LEX nr 277893; 29 kwietnia 2005 r., V CK 50/05, LEX nr 511028; 19 maja 2005 r., V CK 445/03, LEX nr 277889; 24 maja 2005 r., V CK 655/04, LEX nr 152449; 9 czerwca 2005 r., III CK 619/04, LEX nr 180855) oraz sądów powszechnych (zob. wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 2 czerwca 2005 r., I ACa 1867/04, LEX nr 171941 i z dnia 24 stycznia 2006 r., I ACa 795/05, LEX nr 186529 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2011, I ACa 130/11, LEX nr 1001392). Można więc stwierdzić istnienie utrwalonej linii orzecznictwa, zgodnej ze stanowiskiem zajęтым w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04.

Sąd Najwyższy podejmując tę uchwałę dokonał – posługując się wieloma metodami wykładni prawa – szerokiej analizy argumentów mogących przemawiać za konkurującymi poglądami w zakresie rozpatrywanego zagadnienia. Zajmując przytoczone stanowisko wskazał w szczególności, że przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne ma charakter ogólniejszy, problem określenia terminu przedawnienia dotyczy bowiem nie tylko roszczeń o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej ze sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, ale wszelkich roszczeń o odsetki za opóźnienie w zapłacie świadczenia pieniężnego. Racje uzasadniające trzyletni, znacznie krótszy od dziesięcioletniego termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe: stałość pokrywanego z bieżących dochodów obciążenia grożącego nagromadzeniem się w dłuższym okresie zaległości mogących przedstawiać dla dłużnika ciężar nie do zniesienia, są w jednakowym stopniu aktualne zarówno w odniesieniu do wszystkich czynszów najmu i dzierżawy, jak i wszystkich odsetek, nie wyłączając odsetek ustawowych za opóźnienie. Artykuł 118 k.c. w brzmieniu noweli z dnia 28 lipca 1990 r. nie zastrzega, że ustanowiony w nim termin

przedawnienia roszczeń mających związek z prowadzeniem działalności gospodarczej obejmuje także, wykazujące taki związek, roszczenia, które mają ponadto cechy – objętych oddzielnie ustanowionym terminem przedawnienia – roszczeń o świadczenia okresowe. W konsekwencji przewidziany w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe obejmuje wszystkie tego rodzaju roszczenia bez względu na ich związek z prowadzeniem działalności gospodarczej. Szczególny w stosunku do ustanowionego w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe może wynikać tylko z takiego przepisu, którego treść – jak np. art. 125 § 1 k.c. lub art. 70 ust. 2 w związku z art. 48 ust. 1 pkt 2 Prawa wekslowego – wskazuje na to, że przewidziany w nim termin dotyczy takich właśnie roszczeń, w przeciwnym bowiem wypadku niejasny stałby się sens dokonanego w art. 118 k.c. wyodrębnienia roszczeń o świadczenia okresowe i ustanowienia dla nich oddzielnego ogólnego terminu przedawnienia. Artykuł 554 k.c. nie zawiera takiego wskazania, dlatego nie może być uznany za przepis szczególny w stosunku do art. 118 k.c. Niczego w powyższej ocenie nie może zmienić odwołanie się do art. 56 k.c. Przepis ten stanowi, że czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy. Jeżeli zatem skutki czynności prawnej w zakresie przedawnienia w odniesieniu do określonego roszczenia wyznacza art. 118 k.c., to należy zastosować ten przepis, a nie, niestosujący się w takim przypadku, art. 554 k.c.

Możliwy, w świetle regulacji poddającej roszczenia o odsetki za opóźnienie trzyletniemu terminowi przedawnienia ustanowionemu w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe, a trudny do pogodzenia z potrzebą szybszego sankcjonowania bezczynności wierzyciela w zakresie dochodzenia roszczeń o odsetki stan, w którym roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej ze sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniałoby się w terminie dłuższym (trzyletnim) niż roszczenie o zapłatę samej ceny (dwuletnim), koryguje w istotny sposób obowiązująca w prawie polskim, niepisana norma, zgodnie z którą wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego przedawniają się roszczenia o świadczenia uboczne, choćby nawet nie upłynął jeszcze termin ich przedawnienia. Norma ta ma oparcie w akcesoryjnym charakterze roszczeń o odsetki, wyrażającym się uzależnieniem

ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie głównego roszczenia o świadczenie pieniężne. Gdyby roszczenie uboczne nie przedawniało się wraz z przedawnieniem roszczenia głównego, dłużnik w celu obrony przed nieprzedawnionym roszczeniem ubocznym musiałby ze względu na uzależnienie powstania roszczenia ubocznego od istnienia roszczenia głównego wdać się w spór co do przesłanek roszczenia głównego, a to podważałoby sens przedawnienia się roszczenia głównego. Twórcy Kodeksu zobowiązań (Dz.U.1933.82.598 ze zm.) traktowali tę normę za tak dalece oczywistą, że uznali jej wystawienie w przepisie za zbędne. Stosowanie jej nie budziło wątpliwości również po wejściu w życie Przepisów ogólnych prawa cywilnego (Dz.U.1950.34.311). W okresie bezpośrednio poprzedzającym wydanie Kodeksu cywilnego nie ujawniła się więc potrzeba wprowadzenia przepisu wyraźnie wypowiedającego omawianą normę. Po wejściu w życie Kodeksu cywilnego nadal podtrzymywano pogląd o przedawnianiu się roszczeń o odsetki jednocześnie z przedawnieniem się roszczenia głównego. W tych okolicznościach, po wejściu w życie noweli z dnia 28 lipca 1990 r., zmieniającej przepisy o przedawnieniu, ale wyraźnie nie dotyczącej kwestii przedawniania się roszczeń o odsetki wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego, można było oczekiwać przede wszystkim gruntownego uzasadnienia wypowiedzi odrzucających pogląd o przedawnianiu się roszczeń o odsetki wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego, a nie wypowiedzi podtrzymujących ten pogląd.

Racje, które uzasadniają przedawnienie się wraz z roszczeniem głównym także roszczeń ubocznych – choćby nawet nie upłynął jeszcze termin ich przedawnienia, odpadają jednak w przypadkach w których roszczenie o świadczenie główne wygasło przed upływem przedawnienia. Tutaj na czoło wysuwa się nie upływ terminu przedawnienia roszczenia głównego, ale następujące przed upływem tego terminu zdarzenie powodujące wygaśnięcie roszczenia głównego, na przykład uczynienie zadość temu roszczeniu (wykonanie świadczenia głównego). Zdarzenie to potwierdza, że roszczenie główne istniało, i tym samym daje podstawę do uznania, iż pozostałe w mocy roszczenia uboczne uległy z chwilą nastąpienia tego zdarzenia niejako przekształceniu w roszczenia główne.

W związku z tym przedawnienie tych roszczeń ubocznych powinno być odtąd rozpatrywane całkowicie samodzielnie.

Podobnie nie do pogodzenia z celem normy, przewidującej przedawnienie się wraz z roszczeniem głównym także roszczeń ubocznych, byłoby stosowanie tej normy w przypadkach, w których przed przedawnieniem się roszczenia głównego doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia o świadczenie uboczne. W takiej sytuacji odpada potrzeba ochrony dłużnika przed dochodzeniem roszczenia ubocznego po upływie terminu przedawnienia roszczenia głównego (gdy nie upłynął jeszcze własny termin przedawnienia roszczenia ubocznego). Szczególnie widoczne jest to w razie przerwania biegu przedawnienia roszczenia o świadczenie uboczne przez wytoczenie powództwa. Wówczas nie można osiągnąć celu w postaci zapobieżenia sporom o roszczenie uboczne związane z przedawnionym roszczeniem głównym, ponieważ spór o roszczenie uboczne rozpoczął się jeszcze przed upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego.

Sąd Okręgowy, dokonując w zaskarżonym wyroku odmiennej wykładni art. 118 i 554 k.c. od przyjętej w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04 i – w ślad za nią – w wielu późniejszych orzeczeniach, wsparł swą interpretację argumentami występującymi w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 37/03. Pominął natomiast całkowicie argumentację zawartą w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, w tym analizę argumentów, na których oparta była uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 37/03. W rezultacie należy zgodzić się z powodem, że Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku w istocie zignorował uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, i jednolity nurt judykatury, któremu, po występujących wcześniej w orzecznictwie rozbieżnościach, dała ona początek. Tym samym wyrok ten naruszył przepisy art. 118 i 554 k.c. w sposób pozwalający na uznanie go za niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że niezgodność z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. ma charakter

kwalifikowany i zachodzi tylko wtedy, gdy przy wydaniu orzeczenia dopuszczono się rażąco błędnej wykładni prawa lub rażąco niewłaściwego zastosowania prawa w zakresie regulacji istotnych i nie uzasadniających odmiennych ocen. W szczególności uznaje się, że nie stanowi takiego uchybienia opowiedzenie się przez orzekający sąd za jedną z możliwych interpretacji przepisów prawa, przeciwny bowiem pogląd zagrażałby takim wartościom, jak: stabilność obrotu prawnego, swoboda sądu w ocenie materiału dowodowego i stosowaniu prawa (zob. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia: 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; 22 czerwca 2007 r., III CNP 37/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 94; 13 grudnia 2007 r., I BP 36/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 36; 5 września 2008 r., I CNP 27/08, LEX nr 457829; 12 września 2008 r., I BP 2/08, LEX nr 658156; 24 września 2008 r., II CNP 49/08, LEX nr 512041; 16 stycznia 2009 r., III CNP 42/08, LEX nr 523683; 26 marca 2009 r., I CNP 121/08, LEX nr 738072; 24 lutego 2010 r., III CNP 26/09, LEX nr 737265; 20 stycznia 2011 r., I BP 4/10, LEX nr 785671; 9 listopada 2011 r., II CNP 25/11, LEX nr 1101647).

Dokonanie przez sąd powszechny wykładni przepisów prawa, która odbiega od wykładni przyjętej w uchwale składu siedmiu Sądu Najwyższego i późniejszym jednolitym orzecznictwie, bez odniesienia się do argumentów leżących u podstaw tej uchwały stanowi kwalifikowane naruszenie prawa, wymagane, zgodnie z jednolitym stanowiskiem judykatury, przez art. 424¹ §1 k.p.c. do stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku. Choć bowiem – jak wyżej zaznaczono – nie uznaje się za takie naruszenie prawa opowiedzenie się przez sąd orzekający za jedną z możliwych interpretacji przepisów prawa, to nie można tego odnieść do przypadku opowiedzenia się przez sąd za jedną z wcześniej spotykanych rozbieżnych interpretacji przepisów prawa w sytuacji, gdy Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów podjął uchwałę w celu usunięcia tych rozbieżności, a powrotowi przez sąd do dawnej interpretacji, odmiennej od wyrażonej w uchwale, nie towarzyszy odniesienie się do argumentacji zawartej w uchwale. Swoboda sądu w stosowaniu prawa nie może obejmować działań nie dających się pogodzić z pełnionymi przez Sąd Najwyższy funkcjami w zakresie pieczy nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424¹¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 118 i 554 k.c. orzekł jak w sentencji; podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowiły przepisy art. 98 w związku z art. 424¹² i art. 398²¹ k.p.c.